

Koninklijke
Souvenir des Montagnards

KAMERMUZIEK TILBURG

ontdek beleef ontmoet de internationale top in kamermuziek

JERUSALEM STRING QUARTET STRIJKKWARTET

DONDERDAG 19 APRIL 2018

PROGRAMMA

F.J. HAYDN (1732-1809)

String Quartet "Lark", Op. 64, No. 5

L. JANÁČEK (1854 – 1928)

String Quartet No.1 "Kreutzer"

PAUZE

J. BRAHMS (1833 – 1897)

String Quartet No. 1 in C minor

Al meer dan 20 jaar is het Jerusalem String Quartet een garantie voor genot op de internationale podia. Hun indrukwekkende discografie, talrijke passages op nagenoeg alle grote podia en samenwerkingen met topsolisten is bewijsmateriaal genoeg om die claim te onderschrijven. Sinds hun oprichting in 1993 en debuut in 1996 is het Israëlische kwartet gerijpt als een goede wijn. De New York Times verwees treffend naar hun prestatie: *"A good string quartet, wisdom has it, is like a single instrument with 16 strings."* Verder wordt het kwartet met de regelmaat van de klok geprezen voor hun intelligente en geduldige interpretaties, alsook hun drang om de muziek en niet het ego centraal te plaatsen. Op eerste viool horen we Alexander Pavlovsky, internationaal geroemd solist en sinds 2009 de artistiek directeur van Nederlands Kamermuziekfestival,

de Zeist Music Days. Op tweede viool Sergei Bresler, die al op 12-jarige leeftijd zijn debuut maakte in geboorteland Ukraine en vervolgens naar Israël trok om zijn studie verder te zetten. Op altviool treffen we Ori Kam, de jongste aanwinst van het kwartet na het vertrek van Amihai Grosz: een graag-geziene gast op ons podium die o.a. het vorige Souvenir-concert verzorgde met zijn vrienden van de Berliner Philharmoniker. Kam moet echter niet onderdoen: een debuut op 16-jarige leeftijd, solowerk over heel de wereld, talloze opnames en een adembenemende lijst prijzen. De rangen worden gesloten door cellist Kyril Zlotnikov. Net als zijn collega's is zijn biografie rijk gevuld met gouden samenwerkingen – waaronder Daniel Barenboim, Jessye Norman, Pierre Boulez, en Elena Bashkirova – alsook performances op nagenoeg alle internationale kamermuziekpodia. Wellicht vat 'The Sydney Morning Herald' het nog het best samen: *"We're talking top quality here."*

***F.J. Haydn String Quartet "Lark",
Op. 64, No. 5***

De Oostenrijkse componist Franz Joseph Haydn, geboren in 1732, staat gekend als 'de vader van de symfonie'. Hetzelfde kan men zeggen van het strijkkwartet echter, een vorm wier huidige maturiteit te danken is aan deze pater familias van de klassieke periode.

Zijn 53ste strijkkwartet in D-Groot, beter bekend als 'The Lark' (Leeuwerik), is een van de zes strijkkwartetten die Haydn schreef in 1790, tijdens zijn tewerkstelling als Kapellmeister van de Eszterházy-familie. In de loop van deze 30-jaar lange samenwerking was de componist beroemd geworden door heel Europa en evolueerde zijn compositiestijl van de motiefrijke, barokke stijl naar een galantere en melodieuze stijl. Het spreekt van weinig toeval dat deze evolutie samenviel met een vriendschap met Mozart. Zijn 53ste kwartet is een prachtig voorbeeld hoe Haydns schijnbaar uiteenlopende compositiestijlen tot een muzikale symbiose kunnen leiden. Het werk is nog steeds een uiterst hecht en vakkundig samengesteld muzikaal werk, typisch Haydn, maar toont zonder gêne ook Haydns frivole en humoristische kant. De naamgeving, 'De Leeuwerik', vindt haar oorsprong in de eerste beweging, waarin de eerste viool boven het kwartet uitzingt. Een iconisch werk dat als een bloemlezing geldt van Haydns vernuft.

L. Janáček String Quartet No.1
"Kreutzer"

De Tsjechische componist Leoš Janáček wordt beschouwd als een van de boeiendste componisten van de vroege 20e eeuw. Hoewel zijn composities gedurende lange tijd in de schaduw van landgenoten Smetana en Dvořák werd gesitueerd, heeft de

componist een revival gemaakt op de concertpodia door de herwaardering van zijn vocale werken, waaronder verschillende opera's en koorwerken. Zijn instrumentale werken zijn daarom niet van minder waarde, zoals ook blijkt uit zijn Eerste Strijkkwartet, met als ondertitel "Kreutzer", dat in 1923 werd geschreven. Het werk haalt inspiratie uit Tolstojs 'The Kreutzer Sonata', dat zijn naamgeving weer aan Beethovens 9e Vioolsonate ontleende. Tolstojs beruchte boek, dat door de Russische overheid verboden werd, is een tumultueus verhaal over ontrouw en de excessen van de menselijke zonden der lust en liefde. Janáček schreef het werk in een verbazingwekkend korte periode van slechts enkele weken. Het was overigens niet het eerste werk dat het licht zag met deze inspiratie. Voorheen baseerde hij ook een pianotrio op het literaire meesterwerk, helaas verloren gegaan.

De componist stapelt extase en depressie in de eerste beweging, toont vervolgens de kwellen van wantrouw en ontrouw in de tweede beweging. De derde beweging pendelt tussen de gewelddadige drang om gehoord te worden en de gedistantieerde snikken van afwijzing, hetgeen naar een emotionele climax leidt in de finale: een fatalistische puls die plots aan de kant wordt geschoven door schijnbare redding, en het noodlot ons alsnog inhaalt.

**J. Brahms String Quartet No. 1
in C minor**

De Duitse componist Johannes Brahms was een muzikale veelvraat die in zijn werken meer dan drie eeuwen aan muzikaliteit samenbracht: het instrumentale werk van Beethoven, de miniaturen van Schubert en het vocale genie van de polyfoon componisten uit de Barok en Renaissance. Deze brede basis aan kennis distilleerde hij in zijn eigen werk, in de stijl van de 19e eeuw, en stapelde hij vervolgens nogmaals met eigentijdse volks- en dansmuziek. Hij stond bekend om zijn perfectionisme; bronnen verwijzen naar wel 20 werken die hij verscheurde alvorens een naar buiten te brengen. Brahms' eerste kwartet mag dus met een grote hoeveelheid respect behandeld worden, gezien zijn rigoureuze standaarden. De eerste beweging valt te omschrijven als een trots, bijna viriel staaltje muziek dat de grenzen van de sonate-structuur onder hoogspanning brengt. De tweede beweging kan geen groter contrast zijn: een meanderend, weifelend en introverte Romanza. Vervolgens bedot Brahms de luisteraar in de derde beweging: wat een 'simpel', ontspannend Allegretto lijkt, evolueert naar een complex en duister tussenspel. Tenslotte brengt de finale ons weer naar de aanvang, met tal van verwijzingen naar de eerste beweging en een slotpassage die geen luisteraar onberoerd laat.

William Schaffels

Graag nodigen wij u uit voor Souvenir Academie. Op 15 en 22 mei staan de volgende luistersessies op het programma. Deze staan in het teken van pianolegende Menahem Pressler. Muziekkenner Leo Wolfs neemt u mee in zijn wereld en die van de composities die hij ten gehore brengt.

Wilt u hierbij zijn?

Schrijf u dan in via kamermuziek-souvenir.nl/souvenir-academie of bel direct naar Theaters Tilburg: **013-5432220**.

Het volgende concert:

**PIANO TRIO MARTINŪ
WOENSDAG 2 MEI 2018**

KAARTEN BESTELLEN? GA NAAR:

www.kamermuzieksouvenir.nl

De concerten van Koninklijke Souvenir des Montagnards kamermuziek worden mede mogelijk gemaakt door een substantiële bijdrage van de Gemeente Tilburg.